Exodus 21:1-24:18

mitsqhsiM aweara

18

21

ב אשר תשים לפניהם: 1 These are the rules that you shall set before When you acquire a Hebrew slave, that person shall serve six years—and shall go free in the seventh year, without payment. 3 אם־בגפו יבא בגפו יצא אם־בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו: If [a male slave] came single, he shall leave single; if he had a wife, his wife shall leave with 4 If his master gave him a wife, and she has borne him children, the wife and her children shall אם־אַדניוֹ יִתְן־לוֹ אשה ויַלִּדָה־לוֹ belong to the master, and he shall leave alone. 5 But if the slave declares, "I love my master, and 5 But if the slave declares, "I love my master, and וַאָם־אַמֹר יֹאמַר my wife and children: I do not wish to go free," אַל־הַמִזוּזָה וִרָצַע אֲדנִיו אַת־אַזָנוֹ בַּמַרְצַע וַעַבַדוּ לִעלָם: his master shall take him before God.*before והגישו אדניו אל־האלהים והגישו אל־הדלת או God Others "to the judges." He shall be brought to the door or the doorpost, and his master shall pierce his ear with an awl; and he shall then remain his master's slave for life. 1 וְכִי־יִמְכָּר אֵישׁ אֲת־בַּתוֹ לְאָמָה לְא תַצֵא כָּצֵאת הַעֲבַדִים: When a parent*parent More precisely, "[salient] participant [in the situation]," which would include the girl's mother; cf. 2 Kings 4.1. Trad. "man." See the Dictionary under 'ish. sells a daughter as a slave, she shall not go free as other slaves do. א (יעדה והפדה לעם נכרי לא־ימשל למכרה בבגדו־בה: If she proves to be displeasing to her master, אָם־רָעֶּה בְּעִינָי אָדנִיה אֲשֵׂר־]לְוֹ[who designated her for himself, he must let her be redeemed; he shall not have the right to sell her to outsiders, since he broke faith with her. And if the master designated her for a son, he 9 וַאָם־לִבנוֹ יִיעֶדַנָה כַּמְשֹׁפָט הַבַּנִוֹת יַעֲשֵׂה־לָה: shall deal with her as is the practice with free maidens. יַּגְרָע: אָם־אַחֶרֶת יְקְח־לֶן שֹאֲצָרָה בְסוּתָה וְעֹנָתָה לְא יִגְרָע: 10 If he takes another [into the household as his wifel, he must not withhold from this one her food, her clothing, or her conjugal rights.*conjugal rights Or "ointments." יקם אַין כַּסְף: If he fails her in these three ways, she shall go free, without payment. :מְכָה אָישׁ וָמָת מְוֹת יוּמְת. 12 One who fatally strikes another party shall be

put to death.

- ל: ומרְאַה כְּבָוֹד יְהוֹּה כְּאָשׁ אֹכֶלֶת בְּרָאשׁ הְהֶר לְעֵינֶי בְּנֶי יִשְׂרְאָל:

 17 Now the Presence of הוהי appeared in the sight of the Israelites as a consuming fire on the top of the mountain.
- :18 נְיצָל אֶלִיהְהָרְ וְיְהִי מֹשֶׁה בְּהֹרְ אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבְּעִים יְוֹם וְאַרְבְּעִים יִוֹם וְאַרְבְּעִים יִיוֹם וְאָבְּבְּעִים יִּיוֹם וְאַרְבְּעִים יִיוֹם וְאַרְבְּעִים יִּיוֹם וְאָבְּעִים יִיוֹם וְאַרְבְּעִים יִיוֹם וְאָבְּעִים יִיוֹים וְיִיהְיִים יִּיוֹם וְשִׁבְּיִם יִּיְּבְּעִים יִּיִּים יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִּיְּיִם יִיִּים יִּיְיִּים יִיוֹים וְּיִבְּעִים יִּיְיִם יִּיְּבְּים בְּיִבְּיִבְּיִם יִּיְּים יִּיְיִּבְּים יִּיְיִים יִּיְיִים יִּיְיִים יִיוֹים וְּיִבְּעִים יִּיְיִים יִּיְיִים יְּיִּבְּים יִיוֹים וְּיִבְּעִים יִּיְיִים יִּיְיִּם יִּיְיִים יִּיְיִים יִּיְיִים יִּיְיִים יִּיְיִים יְּיִים יִיְּיִים יְּיִים יִּיְים יִיוֹבְּיִים יִיוֹים וְיִּבְּים יִיִים יְּיִים יִּיְיִים יְיִים יְּיִים יְּיִים יְּיִים יִּיְיִים יְיִים יְּיִים יִּיִים יְּיִים יְּיִים יְיִים יְּיִים יְּיִים יְּיִים יְיִים יִייְים יְּיִים יְּיִים יִייְים יְּיִים יְּיִים יְּיִים יִּיְיִים יִייְּים יְּיִים יְיִים יְּיִים יְּיִים יִייְּים יְּיִים יִייְיִים יְּיִים יְיִים יְּיְיִים יְּיִים י

- place to which he can flee. came about by an act of God—I will assign you a more complicated, did so but not by design-it who kills someone, which would have been does not appear to treat the case of a woman rather than comprehensive. Its asylum schema law collections, the Torah's laws are illustrative יון [a man] בון יוְקְאָל בוּלְינִ שְׁמָרִי לְּלָב מְלָנִים שָׁמָרִי לָּנָה שָׁמָרִי בְּאָבָר אַנָּדִי לְיַנִילָ
- person from My very altar to be put to death.
- Dae who strikes one's father or mother shall be strikes one's father or mother shall be
- put to death. having sold or still holding the victim—shall be
- or mother shall be put to death.
- die but has to take to bed. other with stone or fist, and the victim does not
- unpunished—except for paying for the idleness wbon a staff, the assailant shall go with एनंदिर देवीत होता है। में that victim then gets up and walks outdoors स्वांत राहे होते हैं। के स्वांत स्वांत के स्वांत होता है। स्वांत स्वांत
- must be avenged. then, *there and then Lit. "under his hand." this or female, with a rod, who dies there and
- to be avenged, since the one is the other's is not two, this is not aday or two, this is not survives a day or two, this is not
- husband may exact, the payment to be based on reckoning.*on reckoning Others "as the judges "he." shall be fined according as the woman's the one responsible*the one responsible Heb. miscarriage results, but no other damage ensues, SS When [two or more] אקין ענשׁי אַעָשׁר יִשִּיִּר יִשִּיִּר עָלִייָּ דָעֶל הַאָשָׂה וָנִיןן בַפִּלִלִים: ה להיי אָשָה הָהָה (בְּיִלְיִה אָשָׁה הָהָה יִשְׁיִּה הָהָה יִשְׂיִר הָהָה יִשְׂיִה הַאָל הַיִּלְיִי יִשְׂיִר יִשְׂיִר יִשְׂיִר הְיִבָּי יִשְׁיִר הַיִּבְּי אַשְׂה הַבְּיִל יִשְׁיִר הַבְּיל יִשְׁיִר הַבְּיל יִשְׁיִר הַבְּיל יִשְׁיִר הַבְּיל יִשְׁיִר הַבְּיל יִשְׁיִר הַבְּיל יִשְׁיִר בַּפְּלִבְיים יוֹנָן בַפְּלְבִיים יוֹנְינִים יוֹנְלָיב אַשְׂה הָהָה יִשְׁיִר הַבְּיל יִיִּבְּיִים יוֹנִים יוֹנָלוּ יִשְׁיִר הַבְּיל יִישְׁיִר הַבְּיל יִשְׁיִר הַבְּיל יִישְׁיִר הַבְּיל יִישְׁיִּר הַיִּישׁי אַר הַבְּיל יִישְׁיִּר הַבְּיל יִישְׁיִּר הַבְּיל יִישְׁיִּר הַבְּיל יִישְׁיִּר הַבְּיל יִישְׁיִּר הְיִישְׁי, אַבְּיל הַבְּיל יִישְׁי, אוֹיִי הְיִישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְּישְׁי, הְישְׁי, הְשְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְשְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְׁי, הְישְי, הְישְׁי, הְשְׁי, הְשִׁי הְּישְׁי, הְשִׁי הְישְׁי, הְשְׁי, הְשְׁי, הְשִׁי הְשְׁי, הְשִׁי הְשְׁי, הְשְׁי, הְשְׁי, הְשִׁי הְשְׁי, הְשִׁי הְשְׁי, הְשִׁי, בְּישְׁי, הְשִׁי, בְּישְׁי, הְשִׁי, בְּישְׁי, הְשִׁי, בְּישְׁי, הְשִׁי, בְּישְׁי, הְשִּי, בְּישְׁי, בְּישְׁי, בְּישִׁי, בְּישְׁי, בְּישִּי, בְּישְׁי, בְּישְׁי, בְּישִׁי, בּיבּיל בְּישִׁי, בְּישִׁי, בְּישִׁי, בְּישְׁי, בְּישְׁי, בְּישְּי, בְּישְׁי, בְּייל בְּישְּי, בְּישְׁי, בְּישְׁי, בְּישְׁי, בּיבְּיל בְּיבְּיל בְּיל בְּיבְּיל בְּיבְּיל בְּיבְּיל בְּיל בְּיבְּיל בְּיבְּיל בְּילי, בְּיבּיל בּיבּי
- ב الظت برنيرية برئيرية پوش بريان بوش: 23 But if other damage ensues, the penalty shall be
- בא בְּנִיהָה הָחַוּט bruow for bourn, wound for burn, wound, bruise for or high הְיַה הְּדָה הָהָה בָּנִילָה הָחָה בְּנִלָּה בְּצֵעְ הְּדַה בְּצֵעְ הַבּוּלֶה הְּחָה הַבּוּרֶה:

- เห็ต์เ לָא גּגוֹע

- אישי וּמִלֶב, אִישׁ וּמִלְרֶלִי וְנִמְצָא בְיָרָן מָוֹת יּוּמָת: One who kidnaps another party—whether
- אָנ נוֹבֹל אוַ בֹאָלוֹ אַנְ בֹאַלוֹ וֹלָא נֹלִנִּע וֹנֹבֹל בְעֹמִלְכֹּד: אַנְ הַאַבּע מוּש ס ס נוֹבְל וֹלָא נֹלְנִי נֹלָנִי (נִבֹּל בְעֹמִלְכִּד: אַנָּ הַאָרַבְּאָב מוּש ס בּנַבּוּלְא נְלָנִי נְלָבּלְ
- בוקר קרוח יבול קרוח אישי אָרי עָרָרוֹ אָל אָרי אֲמָרִי אָמָה הַשְּׁבֶּט וּמָה הַחָה יַדְי נָקִם יִנָּקָם אַנווא עוות יַדְי נָקָם יִנָּקָם יִנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַלָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַלָּם יַנַקָם יַנַקָם יַנַקָם יַנַלָּם יַנַקָם יַנַלָּם יַנַקָם יַנַלָּם יַנַקָם יַנַקָם יַנַלָּם יַנַקָם יַנַלָּם יַנַקָם יַנַקָם יַנַלָּם יַנַקָם יַנַלָּם יַּנָלָם יַנַלָּם יַנַלָּם יַנַלָּם יַנַלָּם יַנַלָּם יַנַלָּם יַנְּקָם יַנְיַלָּם יַנְלָּם יַנִּקְם יַּנְּם יַּנְּקָם יַּנָּם יַּנָם יַּנָּם יַּנְיַם יַּנָּם יַּנָם יַנְּיָם יַּנְּם יַנְּלָם יַּנָּם יַּנְם יַנְּיָם יַנְּיָם יַנְּיָם יַנְּיָם יַּנְּם יַנְּם יַנְּבָּם יַּבְּם יַּבְּים יַנְיִם יִינִים יִינִים יִינִים יַּבְּים יַּבְּיָם יִינִים יִינִים יִינִים יִּינִים יִּינִים יִינִים יִּינִים יִינִים יוּיִים יוֹים יוֹים יוֹים יוֹים יִינִים יוֹים יוֹים יוֹים יוֹים יוֹים יוֹים יוֹים יִינִים יוּים יוּים יוֹים יוּים יוּים יוּים יוּים יוּים יוּים יוּים יוּים יוּים יִינִים יוּים יוֹים יוִים יוִים יוּים יוִים יוּים יוּים יוִים יוּים יוּים יוִים יוּים יוּים יוֹים יוִים יוּים יוּים יוּים יוֹים יוִים יוִים יוּים יוּים יוִים יוִים יוּים יוִים יוִים יוִים יוִים יוּים יוִים יוּים יוִים יוִים יוּים יוּים יוִים יוּים יוִים יוִים יוִים יוּים יוּים יוּים יוִים יוּים יוּים יוִים יוּים יוּים יוִים יוִים יוּים יוִים יוִים יוּים יוִים יוּים יוִים יוּים יוִים יוִים יוּים יוִים יוִים יוִים יוּים יוִים יוּים יוּים יוִים יוּים יוּים יוּים יוִים יוּים יוֹים יוִים יוִים יוִים יוּים יוִים י

- : trip trip to the result of t

- the twelve tribes of Israel. the foot of the mountain, with twelve pillars for אָניקה הקונה קולה בעלה ניבון מולבו בבלה ניבון מולבו איני כל היבולי יהולה מערה של Moses then wrote down all the commands of היבולי היבולה לשלה של על מיבולה לשלה של איני היבולה היבולה היבולה ניבול מולבו היבולה היב ארוח. Early in the morning, he set up an altar at
- sacrificed bulls as offerings of well-being to 7777. Israelites, and they offered burnt offerings and men." See the Dictionary under na'ar. among the some young: أكاس (كonstruct); ا Heb. na'arim (نَب construct); كا الإبران شرّخر دورد باتريخ (بورد باتريخ دورد الإبراء الإبران سرّخورت أربتان هرتوت الإبران الإ
- against the altar. ្រុម ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រះ បាន ប្រជាព្រះ បាន ប្រជាព្រះ ប្រជាព្យ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្រ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្យ ប្រជាព្យ ប្រជាព្យ ប្រជាព្រះ ប្រជាព្យ ប្រះ ប្រជាព្យ ប្
- that 177 has spoken we will faithfully do!"*we will faithfully do Lit. "we will do and obey." read it aloud to the people. And they said, "All
- concerning all these commands." covenant that 7717 now makes with you people and said, "This is the blood of the
- seventy elders of Israel ascended; hit, and Abron, Nadab and Abihu, and Moses and Aaron, Nadab and Abihu, and "לַלְיִל מִשְׁהְ יָשֹׁרֶעִים מִזָּקנִי יִשְׂרָעִילַ
- like the very sky for purity. feet was the likeness of a pavement of sapphire,
- they ate and drank. uncertain. of the Israelites; they beheld God, and leaders*leaders Meaning of Heb. 'ailim
- commandments which I have inscribed to stone tablets with the teachings and mountain and wait there, and I will give you the
- Moses ascended the mountain of God.
- you; let anyone who has a legal matter approach we return to you. You have Aaron and Hur with Intusu note for us until To the elders hed said, "Wait here for us until
- cloud covered the mountain.
- [God] called to Moses from the midst of the the cloud hid it for six days. On the seventh day

- נגלע ספר הבליגת Then he took the record of the covenant and
- וֹגְלַע מִמִּעְ אַנר-הַלָּם וֹגִּזְרָל מַלְ-הַעָּם וֹגַאמֶר
- נּיִבְאַנּ אַת אֶבְבַיִּ יִּמוֹבָאֵב
- At lead did not raise a hand against the [God] לפא ישׁלָח יַדְל לָא שַּלָח יַדְל וֶיִשְׁרָהְיָ אָת־הַאֱלֹלִיִם וַיֹּאַכְלָיִּ וַיִּשְׂתְיִּך:
- נְאַמֶּר יְּעַוָּע אַלְ-מַמֶּנִי אַלְי אַלְּי הַוֹּיְרָע וָהְיִּבּישָׁם וֹאַשִּׂנָע Ome up to Me on the. "Come up to Me on the asid to Moses, "Come up to Me on the
- bns ,esors sundolt irs attendant Joshua arose, and his attendant Joshua arose, and
- וֹאֶלְ.יבוּוֹלוֹנִים אַעֹּיךְ חִוֹבוּ.לְנוּ בֹוְיִי מָּר אַמַּרִינְחַוּב
- אָל־הַהָרָ יִיְכָס הַעָּגָן אָת־הַהָרָ: When Moses had ascended the mountain, the
- تنظرا كتبدينان لإجياد ميزء تيكفيه has, sind find to abode הוהי abode הוהי The Presence of הקען שָשָׁה יִמִים וִיִּקְרָא אֶל־מֹשָה בִּיִּוֹם הַשְּבִיעִי מִתְּוֹךְ הֶעָעָן:

- וָכִי־יַכֵּה אִישׂ אַת־עִין
- 26 When a slave-owning party strikes the eye of a עבהו אוואר אַתרעין אָמתו ושחתה לחפשי ישלחנו חחת עינו: slave, male or female, and destroys it, that person shall let the slave go free on account of the eve.
- 27 If the owner knocks out the tooth of a slave, וְאָם־שׁן עָבְּדֵּי אָרֹשׁן אָמְתוֹ יָפִיל לְחָפְשִׁי יְשִׁלְּחֵנוּ תַּחָת שִׁנּוֹ:
 - male or female, that person shall let the slave go free on account of the tooth.
- 28 וָמַת סָלְוֹל יָסַלְל הַשּׁוֹר וָלָא יֵאְכֵל אֵת־בִּשִּׁרוֹ וּבַעָל הַשִּׁוֹר נָקִי: וכי־ינַח שור אַת־אִישׁ אוֹ אַת־אִשה
- When an ox gores a man or a woman to death, the ox shall be stoned and its flesh shall not be eaten, but the owner of the ox is not to be punished.
- 29 If, however, that ox has been in the habit of וֹאָם שׁוֹר נַנָּח הוֹא מִתְּמֵל שׁלְשׁם וְהוּעֶד בְּבַעְלִיוֹ וִלְא
 - goring, and its owner, though warned, has failed to guard it, and it kills a man or a woman—the ox shall be stoned and its owner, too, shall be put to death.
- 30 If ransom is imposed, the owner must pay
 - whatever is imposed to redeem the owner's own

 - ארבן יגַּח ארבת יגַּח בַּמְשִׁפָּט הַאָּה יַעְשָׁה לְּוֹ: 31 So, too, if it gores a minor, male or female, [its owner] shall be dealt with according to the same rule.
 - אם עבד ינח השור או
 - יסקל: אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל: 32 But if the ox gores a slave, male or female, [its owner shall pay thirty shekels of silver to the master, and the ox shall be stoned.
- בור או בי־יַכְרָה אִישׁ בּר וְלָא יַכְסָנוּ וְנָפַל־שַׁמָה שׁוֹר אוֹ חַמְוֹר: 33 When any party opens a pit, or when any party וכי־יפתח איש
 - digs a pit and does not cover it, and an ox or an ass falls into it,

 - 14. המת יהיהילו: 44 the one responsible for the pit must make restitution—paying the price to the owner, but keeping the dead animal.
 - וכי־יַגַף שור־אַיש אַת־שור רַעָהוּ וַמַת
 - יחַבון: אַת־הַמַּת יַחֲצוּן: 35 When any party's ox injures a neighbor's ox and it dies, they shall sell the live ox and divide its price; they shall also divide the dead animal.
 - או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרנו
 - הַהְּהַלְּוֹי שֵׁלָם יְשַלֶּם שׁוֹרְ תְחַת הַשׁוֹר וָהַמֵּת יְהְיָה־לְּוֹי 36 If, however, it is known that the ox was in the habit of goring, and its owner has failed to guard it, that person must restore ox for ox, but shall keep the dead animal.
- 37 מַכְרָוֹ חֲמִשָּה בַּלָּר יִשַלֵּם תַחַת הַשוֹר וְאַרְבַע־צֵאן תַחַת הַשָּה: כִי יִגנב־אִישׁ שור ארשה וטבחו או
- *This verse constitutes 22.1 in some editions. When any party steals an ox or a sheep, and slaughters it or sells it, that person shall pay five oxen for the ox, and four sheep for the sheep.—

- לא־תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא
- ישבר תשבר מעבר מעבר מעליהם כי הרס ועל על you shall not bow down to their gods in worship or follow their practices, but shall tear them down and smash their pillars to bits.
 - ועבדתם את יהוה אלהיכם
 - 25 You shall serve your God הוהי, who will bless your bread and your water. And I will remove sickness from your midst.
- 26 No woman in your land shall miscarry or be barren. I will let you enjoy the full count of your
- 27 אַת־כָּל־הַעָּם אֲשֵׁר תָבָא בָּהָם וְנָתַתְי אֶת־כָּל־איְבֶיךָ אַלֶּיךָ עְרֶף: את־אַימַתיּ אַשַלַּח לפניד והמתי
 - I will send forth My terror before you, and I will throw into panic all the people among whom you come, and I will make all your enemies turn tail*tail Lit. "back." before you.
 - בארביר: מְלְפְנֵיך: אֶת־הַחוּיִי אֶת־הַחוּיִי אֶת־הַחוּיִי מִלְפְנֵיך: 28 I will send a plague*plague Others "hornet"; ושלחתי את־הצרעה
 - meaning of Heb. ir'ah uncertain. Cf. Deut. 7.20. ahead of you, and it shall drive out before you the Hivites, the Canaanites, and the Hittites.
- 29 I will not drive them out before you in a single לָא אֲנָרְשָׁנוּ מִפָּנֶיךָ
- vear, lest the land become desolate and the wild beasts multiply to your hurt. :מְעָט מְעָט אָגָרְשֶׂנִּוּ מִפְנַיִךְ עָד אֲשֶׁר תִפְּרֶה וְנָחִלְּתְ אֶת־הִאְרֶץ: 30 I will drive them out before you little by little,
- 31 עד־הַנַהַר כִי | אַתַן בַיֵּדַכָם אַת ישבי הַאַרֵץ וגַרְשׁתַמוֹ מפניך:

ושתי את־גבלך מים־סוף ועד־ים פלשתים וממדבר

I will set your borders from the Sea of Reeds to the Sea of Philistia, and from the wilderness to the Euphrates; for I will deliver the inhabitants of the land into your hands, and you will drive them out before you.

until you have increased and possess the land.

- :לְאַלְהֵיהֶם בְּרִית: אַ You shall make no covenant with them and their gods.
- לא ישבו בארצך פויחטיאו
- 33 They shall not remain in your land, lest they cause you to sin against Me; for you will serve their gods—and it will prove a snare to you.

- בּרָהוֹק: Then [God] said to Moses, "Come up to הוהי, with ואל־משה אמר עלה אל־יהוה אתה ואהרן
 - Aaron, Nadab and Abihu, and seventy elders of Israel, and bow low from afar.
- א יַעלוּ עמו: Moses alone shall come near ווגַּשׁ מֹשָׁה לְבִדּוֹ אַל־יָהוֹה וְהַם לְּא יָעֵשׁוּ וְהַעְּם לְא יָעלוּ עמו:
 - shall not come near, nor shall the people come up with him."
- כל-העם קול אחד ויאמרו כל-הדברים אשר־דבר יהוה נעשה: משה וַיִּסַפַּר לִעָם אָת כָל־דִבְרֶי יְהוֹה וְאָת כָל־הַמִשׁפָּטִים וַיַּעַן
- Moses went and repeated to the people all the commands of הוהי and all the rules; and all the people answered with one voice, saying, "All the things that הוהי has commanded we will do!"

22

- to death, there is no bloodguilt in that case. I.e., under a wall for housebreaking. and beaten If the thief is seized while tunneling*tunneling
- and if lacking the means, shall be sold for the in that case.—[The thief] must make restitution, ittée sun had already risen, there is bloodguilt ک Trigiq w چزیر تورت ځز شوت بریخی ۲۲ بربوږد جزیدېرېز:
- shall pay double. sheep—is found alive and in hand, that person
- "excellence." of that field or vineyard. be made for the impairment*impairment Lit. or a vineyard to be grazed bare, restitution must to graze in another's land, and so allows a field
- the fire must make restitution. "field." grain is consumed, the one who started that stacked, standing, or growing*growing Lit. When a fire is started and spreads to thorns, so
- syall pay double; another for safekeeping, and they are stolen from that other party's house: if caught, the thief
- 21.6. and deny laying hands on the other's shall depose before God*before God See note at
- to the other.) one whom God declares guilty shall pay double case of both parties shall come before God: the loss, whereof one party alleges, "This is it"—the to an ox, an ass, a sheep, a garment, or any other (In all charges of misappropriation—pertaining
- sheep or any other animal to guard, and it dies or is injured or is carried off, with no witness
- and no restitution shall be made. property of the other; the owner must acquiesce, of them that the one has not laid hands on the αναίμας της του του του του του και του και του και του του του του του του του του της του της του της του της
- restitution shall be made to its owner. nais stolen from the guardian, أبات إبات بزير حربرين بنياجًا أبات إبات بزير جيزيد جيرين بنياجًا أبارة , أبات ال
- been torn by beasts. it as evidence—not needing to replace what has gnird llens anibineg oth ,elsesd yd mos torn by beasts, the guardian shall bring

- ז אם בּמִּעוֹעַנֵּעׁ יִמְצָּא נַנְּנָּב וֹנִוֹפַנִּע וֹמִע אָיִן לְוְ נַּמִים:
- To sss to xo təhfether ox or ass or בְיִלֹרְ הַנְּנְבֶהְ מִשְׂרָר עָר־חֲמָרִר עָר־שֶׂה חַיֵּים שְׂנָיִם יְשִׂלָם:
- כִּי יַבְעֶר־אִישׁ שַׂדֶר אִרְ־בֶּעָר וְשִׁלָּחֹ אָתִ־בְּעִירֹה
- כי־תֹצֵא אַשׁ ומִצְאָה קצים וְנָאֶכָל גָּרִישׁ S אָנְ עַלִּמֹע אַנְ עַמְּנֵע מַלְם ֹּמִלְם עַמְלָם עַמִּלִם עַמִּלְם עַמִּלְם עַמִּלְם עַמִּלְם בַּמִּלְם.
- υτές του εσιοφού της με του εσιος του εσιοκου του εσιοκουτικέ στο από αισί του εσιος συσκου του εσιος του εσιος του εσιος το εσιος του εσιος του
- אם לא ימצא הזונר ונקר
- לּלְ-כַּלְ-הְּבַּרִי אֲשֶׂר יִאְשַׁר עָלִ-שַּׂרָ אַלְ-שַּׂרָ אַבְּיהַ יְבְאִ בּלִ-בַּלְ-אַבַּיִּר אֲשֶׂר יִאִשֹּׁר כִּי-הָוּא זֶש עָר הַאֵּלִיִים יָבְאִ 8 דְּבֶרְ־שְׂנֵיהַם אֲשֶׂר יַרְשִׁיעֻן אֱלֹחֹים יְשׁלֶּם שִׁנְיִם לְבַעֶּחוּ:
- כִּי־יִתַן אַיִּשׁ אֶלִ-רֵלֶּהוּ חֲמַוֹר אוֹ-שָוֹר ארישה קליבה ארינשקר ארינשקה אין האָה פּ אורשה וָכְל־בַהַהַמָה לִשְׁמַרִ לִשְׁמַרָ וּמָה ארינשְבָּר ארינשְבָּה אָין רֹאֶה: 9 אורשה פּ ארישה וְכָל־בַהַהַמָה פּי אורשה פּי ארישה וְכָל־בַהַהַמָה פּי ארינשקר ארינשקה אָין רֹאֶה:
- שְׁבַעְּת יְתֹוֶת תִּהְיֶה בָּין שִׁנִיהָם

- your olive groves. You shall do the same with your vineyards and it, and what they leave let the wild beasts eat. fallow. Let the needy among your people eat of וְהַשְּׁבִיעֻּת תִּשְׂמִנְנִה וּנְמַשְּׁתָּה וָאָכְלֹוּ
- your home-born slave and the stranger may be that your ox and your ass may rest, and that seventh day you shall cease from labor, in order אוז nontk, but on the Six days you shall do your work, but on the
- they shall not be heard on your lips. Make no mention of the names of other gods;
- Three times a year you shall hold a festival for a for including a section of the string include a festival for a festival fe
- in it you went forth from Egypt; and none shall appear before Me empty-handed; month*in the month See note at 13.4. of Abib, for as I have commanded you—at the set time in the Bread—eating unleavened bread for seven days
- you gather in the results of your work from the Feast of Ingathering at the end of the year, when your work, of what you sow in the field; and the The Feast of the Harvest, of the first fruits of the Harvest, of the first fruits of
- before the Sovereign, 7717.
- offering shall not be left lying until morning. anything leavened; and the fat of My festal
- kid in its mother's milk. to the house of your God 7717. You shall not boil a
- I have made ready. you on the way and to bring you to the place that
- for he will not pardon your offenses, since My
- an enemy to your enemies and a foe to your foes.
- and I annihilate them, the Canaanites, the Hivites, and the Jebusites, you to the Amorites, the Hittites, the Perizzites,

ששת ימים תּצְשָּׁה מַצְשִּׁיךְ וּבַיִּוֹם הַשְּבִיעִי

- וּבֹבַּגְ אַמִּגַראַמָּבוֹנִי אַבְּיַבָּם יוס Be on guard concerning all that I have told you. איז וואין די איז וולירה לא יון לירי לא ישמרי עלי ישמרי עלי
- אֶת־תְג הַמַצִּוֹתְ תִּשְׁמֵרׁ שִבְעָת יָמִים תֹאבֹל מַצּוֹת בְאֲשָׂרִ צִוּיתְךְ אָני קמוֹעָן דְוֹחָשׁ הַאָּלְיִנִ בַּיִּבְיִלְ נָצְאָיוַ מְעִּלְאָיִ בְּיִבְּיִלְ נָצְאָיִנְ מְעִרְּאָרָ בַּיִב
- וְחְגַ הַקְּצִיר בְּכִּוּרֶי מַעֲשֶׂיךְ אֲשֶׂר תּוְרֶע
- יהולה פֿקקיט באָלי ליליקיל: Tyree times a year all your males shall appear. יוֹאָה יִל יִשְׁלָי בָּלַי
- אנד לא הווָבָר עוֹלָם דוּלַי יוֹלָם יוֹלָם לא Ja You shall not offer the blood of My sacrifice with
- The choice first fruits of your soil you shall bring. 19 אָרְמָתוּךְ תָּלְיִא בְּיִת יְהַוֹּהַ אֶלְהַיֶּר בְּתְלִבָּ אָמָוֹ:
- ענגר אָנכִי שַּלָע אַעָר הַבְּקִלוּ בְּתַּלְעִלְּהַבְּאַלְ אָבְיּהַפֹּלְעוֹ אַ מוּ seuding a messenger before you to guard מיזוסי
- Mame is in him; העימר מפנייו Do not deft him. Do not deft him, المار Pay heed to him and obey him. Do not deft him,
- כֿי אִם-שָּׂמִוּעָ תִּשִּׁמִעָּ בִּקְרוּ ed lliw I ,yes I say. I sad do all that I say. ا به I say i say i say i say i say. كدر الإيلام ا , i say I say
- לַּגְּבְּלֶבְ עַלְאַכְגֵּ לְפַּנְגִּבְ וֹעֵדְלִאַדָּ אָל הַאָלוליל וָהְפָּרָאַל וָהָלָבָנָעָ הַוּאַ Myeu My messenger goes before you sud brings. אָל הָאָלולילי וָהְפָּרָאַל וָהָלָבָנִילִי וְהָלָבִינָלי וְהָבָרָאַליי

וְכָייִשׂאָל אָש בּוֹלֶם וּלֶּוּוּ וְּלִּשִׁבָּוּ אוּ בֵּוֹנִ בְּלְּלָיוּ אֵין ענוּ בּלּלְיוּ אֵין ענוּ שׁנְּם יְשׁנְּם.	13	another and it dies or is injured, its owner not being with it, restitution must be made.
אָם־בְּעָלָיו עמָוֹ לָא יְשַׁלֶּם אִם־שַׂכִיר הוֹא בָא בִּשְׂכִרְוֹ:	14	If its owner was with it, no restitution need be made; but if it was hired, that payment is due.
בְתוּלָה אֲשֶׂך לא־אֹרְשָׁה וְשַׁכָב עַמָה מהֶר יִמְהְרָנָה לְּוֹ לְאִשָּׁה: וְכִר־יִפְתָּה אִיש	15	If a man seduces a virgin for whom the bride-price has not been paid,*the bride-price has not been paid So that she is unmarried; cf. Deut. 20.7; 22.23ff. and lies with her, he must make her his wife by payment of a bride-price.
יְמאָן אבִיה לְתתָה לָוֹ כְּסָף יִשְׂלְל כְמִהַר הַבְּתוּלְת: אם־מִאָן	16	If her father refuses to give her to him, he must still weigh out silver in accordance with the bride-price for virgins.
מַכַשַּפָּה לְא תְחָיֶה:	17	You shall not tolerate*tolerate Lit. "let live." a sorceress.
פָל־שֹׁכָב עם־בְּהַמָה מִוֹת יוּמָת:	18	Whoever lies with a beast shall be put to death.
וֹבָח לָאֵלֹהִים יָחֲרֶם בַּלְתָּי לִיהֹוָה לְבַהְּוֹ:	19	Whoever sacrifices to a god other than הוהי alone shall be proscribed.*proscribed See Lev. 27.29.
וְגֶר לֹא־תוֹנֶה וְלָא תַלְתִצְנוּ כִּי־גַרִים הֵיִיתֶם בְּאָרֶץ מִצְרָיִם:	20	You shall not wrong or oppress a stranger, for you were strangers in the land of Egypt.
כָל־אַלְמֵנָה וְיָתָוֹם לָא תְענָוּן:	21	You [communal leaders]*[communal leaders] In ancient Israel (and the Near East), the responsibility for assisting and protecting widows and the fatherless was understood to rest upon local householders, elders, priests, and the king. See, e.g., Zech. 7.10; Ezek. 22.6–7; Isa. 1.23; Jer. 22.3. shall not ill-treat any widow or orphan.
תְענֶה אֹתֵוֹ כִּי אִם־צִעָּק יִצְעָלְ אַלִּי שַׁמַעַ אֶשְׂמַע צַעֶּקְתְוֹ: אָם־ענָה	22	If you do mistreat them, I will heed their outcry as soon as they cry out to Me,
וְהַרְנַתְיָ אֶתְכֶם בְּתָרֶב וְהַיָּוּ נְשַׂיכָם אַלְמַלוֹת וּבְנֵיכָם יְתֹמִים: וְתַרָה אַפִּי	23	and My anger shall blaze forth and I will put you to the sword, and your own wives shall become widows and your children orphans.
אָת־הָעָנִי עַּלֶךְ לַא־תַּוְיְהַ לָּוֹ כְּנִשָּׁה לְא־תְשִּׁימִוּן עַלְיוּ נָשָׁךְ: אם־כָּסֶף ו תַּלְנָה אָת־עַמִּי	24	If you lend money to My people, to the poor among you, do not act toward them as a creditor; exact no interest from them.
אָם־חָבְל תַּחְבָּל שֹלְמָת רֵעְךָ עִד־בָּא הַשָּמְשׁ תְּשִׁיבְנוּ לְוּ:	25	If you take your neighbor's garment in pledge, you must return it before the sun sets;
בְּמָה יָשִׁלֶב נְהְיָה כְּיִיצִעָק אֲלִי וְשַׁמְעְתִי כִי־חנָוּוְ אָנִי: כִי הָוֹא כְסוֹתוֹה לְבַרָּה הָוֹא שִׁמְלָתְוֹ לְעֹרֵוֹ	26	it is the only available clothing—it is what covers the skin. In what else shall [your neighbor] sleep? Therefore, if that person cries out to Me, I will pay heed, for I am compassionate.

: אֱלֹהִים לָא תְקְלֵּל וְנְשִׂיא בְעָמְךָ לְא תִאְר: 27 You shall not revile God, nor put a curse upon a

chieftain among your people.

ישלם: איש מעם רעהו ונשבר אר'מת בעליו אין־עמו שלם ישלם: When any party borrows [an animal] from

28 You shall not put off the skimming of the first yield of your vats.*put off the skimming of the first yield of your vats Meaning of Heb. uncertain. You shall give Me the male first-born among your children. 29 You shall do the same with your cattle and your flocks: seven days the male first-born*the male כַן־תַּעֲשָּׁה לְשֹרְךָ first-born Lit. "it." shall remain with its mother; on the eighth day you shall give it to Me. ים אַקל, אַקל מַשְלְכָּוּן אֹתְוֹ: 30 You shall be holy people to Me: you must not eat flesh torn by beasts in the field; you shall cast it וְאַנְשֵי־קֹדֶשׁ תֹּהְיָוּן to the dogs.

23

לָא תִשָּא שַמִע שַוָּא אַל־תְּשָׁת יָדְרָ עם־רָשַׂע לַהְיָת עֶד חַמְס:	1	You must not carry false rumors; you shall not join hands with the guilty to act as a malicious witness:
אָחֶרֶי־בִּבְּים לְרָעֶׂת וְלֹא־תַעֶּנָה עַל־רִב לנְטֶׂת אַחֶרֶי רַבִּים לְהָטְׂת: לְארתַהְיָה	2	You shall neither side with the mighty*mighty Others "multitude." to do wrong—you shall not give perverse testimony in a dispute so as to pervert it in favor of the mighty—
וָדֶּל לָא תֶהְדֶּר בְּרִיבִוּ:	3	nor shall you show deference to a poor person in a dispute.
ַכִּי תִפְנֵּע שָוֹר אִיִבְךָ אָוֹ חֲמֹרֻוֹ תֹעֲה הָשָב תְשִיבְנוּ לְוֹ:	4	When you encounter your enemy's ox or ass wandering, you must take it back.
שנאֶךָ רְבֵּלְ תָּחָת מִשָּאוֹ וְחְדָּלְתְּ מֵעֲוֹב לֵוֹ עָנָב תַעֲּוָב עמְוֹ: כִּי־תִרְאֶה חֲמָוֹר	5	When you see the ass of your enemy lying under its burden and would refrain from raising*raising For this use of the verb 'zb, cf. Neh. 3.8, 34. For the whole verse, see Deut. 22.4.

- it, you must nevertheless help raise it. לא תְטָה מְשַׁפְט אֲבִינְךָ בַּרִיבֵוֹ: 6 You shall not subvert the rights of your needy in their disputes.
- 7 מִדְבַר־שֶׂקָר תִּרְחֻק וְנָקִי וְצַדִּיִל אָל־תַהֲרֹג כָּי לֹא־אַצַדִּיק רָשָׂע: Keep far from a false charge; do not bring death on those who are innocent and in the right, for I will not acquit the wrongdoer.
- 8 ושֹחַד לָא תִקח כִי הַשֹּׁחַד יִעוַּר פִּקחִים וִיסַלֵּף הִבְרֵי צַהִּיקים: Do not take bribes, for bribes blind the clear-sighted and upset the pleas of those who are in the right.
- יפּאָרֶץ מְצרָיָם: אַת־נָפְשׁ הֹנֵּר כִּי־גַרִים הַיִּיתָם בְּאָרֶץ מְצרָיָם: 9 You shall not oppress a stranger, for you know וגר לא תלחץ the feelings of the stranger, having yourselves been strangers in the land of Egypt.
 - :וְשָׁשׁ שֹנִים תְּזְרֶע אֶת־אַרצָךְ וְאָסַפְּתְ אֶת־תְבוּאָתָה 10 Six years you shall sow your land and gather in its yield;